

1928/1

30.10.2020
БЕОГРАД

**Национално тело за акредитацију
и проверу квалитета у високом
образовању
Број 612-00-00401/9/2019-03
20.10.2020. године
Београд**

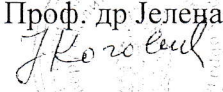

На основу члана 23. став 8. тачка 1. Закона о високом образовању („Сл. гласник РС“ број 88/2017, 27/2018 - др. закон и 73/2018) и Одлуке Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-00401/8/2019-03 од 20.10.2020. године, Национално тело за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању издаје

**У В Е Р Е Њ Е
О АКРЕДИТАЦИЈИ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА**

Специјалистичких академских студија – Фармацеутска здравствена заштита (на српском и енглеском језику), за који је захтев за акредитацију поднео **Универзитет у Београду - Фармацеутски факултет** са седиштем у улици Војводе Степе бр. 450, Београд, ПИБ 101746950, Матични број 07001975.

Како је установа испунила све стандарде за акредитацију студијског програма прописане Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма („Сл. гласник РС“ број 88/2017), студијски програм **САС-Фармацеутска здравствена заштита (на српском и енглеском језику)**, је акредитован у оквиру медицинског научног поља за упис 44 (четрдесет четири) студента у седишту установе.

ДИРЕКТОР

Проф. др Јелена Кочовић

Достављено:

- високошколској установи
- архиви КАПК

**Национално тело за акредитацију
и проверу квалитета у високом
образовању**

**Комисија за акредитацију
и проверу квалитета**

Број 612-00-00401/8/2019-03

20.10.2020. године

Београд

На основу члана 21. став 1. тачка 1. и члана 23. („Службени гласник РС“, бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон, 73/2018, 67/2019 и 6/2020 - др. закони), Комисија за акредитацију и проверу квалитета, на седници одржаној 30.07.2020. године, донела је

ОДЛУКУ

**о акредитацији студијског програма
специјалистичких академских студија**

Утврђује се да Универзитет у Београду - Фармацеутски факултет са седиштем у улици Војводе Степе бр. 450, Београд, ПИБ 101746950, Матични број 07001975, испуњава прописане стандарде за акредитацију студијског програма **САС Фармацеутска здравствена заштита (на српском и енглеском језику)** у оквиру медицинског научног поља и то за упис 44 (четрдесет четири) студента у седишту Установе.

Установа се обавезује да у року од 2 године обавести Комисију за акредитацију о унапређењу квалитета у складу са препорукама наведеним у образложењу ове одлуке.

На основу ове Одлуке високошколској установи се издаје Уверење о акредитацији студијског програма.

Образложење

Високошколска установа **Универзитет у Београду - Фармацеутски факултет** са седиштем у улици Војводе Степе бр. 450, Београд, ПИБ 101746950, Матични број 07001975, је дана 16.12.2019. године, поднела захтев за акредитацију студијског програма **САС Фармацеутска здравствена заштита (на српском и енглеском језику)** у оквиру медицинског научног поља под бројем 612-00-00401/2019-03.

Уз захтев за акредитацију, достављена је документација, која је прописана чланом 4. Правилника о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма („Службени гласник РС“ број 13/2019).

На основу чл. 8. и 9. Правилника о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма, Комисија за акредитацију и проверу квалитета, образовала је Рецензентску комисију (пет чланова) ради утврђивања чињеница од значаја за доношење одлуке о захтеву за акредитацију.

Рецензентска комисија за акредитацију студијског програма, утврдила је чињенице од значаја за доношење одлуке о акредитацији студијског програма САС Фармацеутска здравствена заштита (на српском и енглеском језику), Универзитет у Београду - Фармацеутски факултет, увидом у поднету документацију и непосредним увидом у рад високошколске установе.

Рецензентска комисија је саставила коначни Извештај, на српском и сажетак на енглеском језику, на који високошколска установа није имала примедбе. Коначни Извештај Рецензентске комисије је достављен Комисији за акредитацију и проверу квалитета.

Анализом Извештаја рецензентске комисије (у даљем тексту Извештај), Комисија је утврдила да је Рецензентска комисија (РК) поступила у складу са постављеним захтевима.

Увидом у достављену документацију Рецензентска комисија констатује да је високошколска установа (ВШУ) доставила документацију за студијски програм САС Фармацеутска здравствена заштита (на српском и енглеском језику).

Рецензентска комисија констатује да студијски програм обухвата све основне податке о студијском програму за који се тражи акредитација: Податке о високошколској установи у којој се изводи студијски програм и називе студијских програма; Образовно-научно поље наведено у складу са Законом; Обим, врста и дужина студија у складу са Законом; Назив дипломе наведен у складу са листом звања коју утврђује Национални савет. Детаљном анализом документације утврђено је следеће:

У структури студијског програма Специјалистичке академске студије - Фармацеутска здравствена заштита изборни предмети су заступљени са одговарајућим % (23,33%) у односу на укупан број ЕСПБ, чиме је испуњен стандард за поље медицинских наука да курикулум студијског програма треба да садржи најмање 10% изборних предмета. Листа изборних предмета садржи најмање двоструко већи број предмета у односу на број предмета који се бира.

Према препорукама из „Упутства рецензентској комисији за процену испуњености стандарда за акредитацију студијских програма првог и другог степена високог образовања“, заступљене су одговарајуће групе предмета у студијском програму Специјалистичке академске студије –Фармацеутска здравствена заштита у односу на укупан број ЕСПБ бодова, и то:

- стручно-апликативне 70%.
- теоријско-методолошки 30%

На свим годинама студија (1,5), активна настава је заступљена са најмање 600 часова годишње или најмање 20 часова недељно, и није више од 900 часова годишње

или 30 часова недељно. На основу електронског обрасца рецензентска комисија је израчунала да у првој години активна настава износи 600 часова; у другој 300. Што укупно чини 900 часова активне наставе, односно да је просечан број часова активне наставе недељно 21.

Анализом појединачних електронских образаца и уједињеног електронског обрасца рецензентска комисија је установила да наставници запослени са пуним радним временом (100%) држе више од 70% часова активне наставе на свим студијским програмима ове установе. На овом студијском програму проценат износи 99,99%, а на нивоу Установе 98,9%.

Из уједињеног електронског формулара укупно појединачно часовно оптерећење наставника недељно на свим ВШУ у Србији није веће од 12 часова.

Увидом у електронски обрасец за студијски програм Специјалистичке академске студије – Фармацеутска здравствена заштита, рецензентска комисија констатује да укупно појединачно часовно оптерећење сарадника ангажованих на овом студијском програму и на свим програмима ове установе није веће од 16.

У електронском обрасцу за студијски програм Специјалистичке академске студије – Фармацеутска здравствена заштита приказани су часови активне наставе на овом студијском програму, на свим студијским програмима Фармацеутског факултета у Београду, на другим ВШУ у Србији на којима је наставник ангажован, као и укупан број часова активне наставе недељно на свим ВШУ у Србији.

Из електронског формулара не може да се види број студената у групи за предавање и за вежбе, највероватније због нове форме електронског обрасца.

Студијски програм Специјалистичке академске студије – Фармацеутска здравствена заштита има Завршни рад који носи 6 ЕСПБ и састоји се од две позиције: Истраживања садржана у завршном раду (ЗЕСПБ) и Израда и одбрана завршног рада (ЕСПБ). Завршни рад је приказан као заједнички предмет на студијском програму у позицији обавезних и изборних ЕСПБ.

Подаци у Уводној табели за студијски програм Специјалистичке академске студије - Фармацеутска здравствена заштита, за који се тражи акредитација су свеобухватни, јасни и садрже све тражене податке о студијском програму који се изводи на Високошколској установи Универзитета у Београду, Фармацеутски факултет у оквиру образовно-научног поља - медицинске науке, област фармацеутске науке што је у складу са Законом и са листом области која је утврђена Националним саветом. Специјалистичке академске студије трају 3 семестра, а студент по завршетку студија стиче звање Специјалисте фармације, назив дипломе је у складу са листом звања коју утврђује Национални савет Републике Србије. Обим врста и дужина студија су у складу са Законом.

1. Структура студијског програма (Стандард 1)

Студијски програм припада Образовно – научном пољу Медицинске науке и Научној области Фармацеутске науке. Студијски програм траје 3 семестра (18 месеци) и има 90 ЕСПБ. Након завршених студија кандидати стичу назив „специјалиста фармације“. Услов за упис су завршене дипломске основне студије или интегрисане академске студије у обиму од најмање 300 ЕСПБ бодова, тј. Фармацеутски факултет.

Скуп обавезних предмета састоји се од 9 предмета са укупно 66 ЕСПБ. Студенти се опредељују за један изборни предмет од два понуђена који носи 18 ЕСПБ. Израда и одбрана завршног рада бодује се са 6 ЕСПБ, што укупно чини 90 ЕСПБ.

У структури овог студијског програма, заступљене су следеће групе предмета у односу на укупан број ЕСПБ бодова, и то:

- научно и стручно-апликативни –70%,
- општеобразовни и теоријско-методолошке – 30%, што је у складу са стандардом.

У Уводној табели у рубрици Језик на коме се изводи студијски програм установа је навела да ће се програм изводити на српском и енглеском језику.

Предвиђени број ЕСПБ бодова износи 90 (30+30+30=90 ЕСПБ), што је у складу са Закон о високом образовању (ЗОВО).

Из Извештаја о самовредновању (Септембар 2019) и одговарајућих прилога за Стандард 4: Квалитет студијског програма, може се закључити да студијски програм Специјалистичке академске студије - Фармацеутска здравствена заштита који се остварују на овој високошколској установи садрже све елементе које Закон о високом образовању прописује. У веома значајној мери је остварен процес усаглашавања исхода учења и очекиваних компетенција. Исход студијског програма Специјалистичке академске студије - Фармацеутска здравствена заштита, је стицање професионалног образовања и стручних знања из области фармацеутске здравствене заштите, која су у сагласности са Националним оквиром за процену компетенција фармацеута усвојеним од стране Фармацеутске коморе Србије 2014. године

Постигнућа студената и процена унапређења компетенција студената по завршетку програма прате се на основу повратне информације од студената али и њихових послодаваца. У септембру 2019. године, Комисија за праћење и унапређење квалитета последипломских студија је спровела анкетирање електронским путем међу свршеним студентима специјалистичких академских студија (САС) модул Фармацеутска здравствена заштита на Фармацеутском факултету – Универзитет у Београду.

Упитник је садржао укупно 28 затворених питања и 1 питање отворено за коментаре. Резултати анкете су показали да је преко 75% студената задовољно квалитетом наставе, предмета, организације испита, препорученом литератури, усаглашеношћу са потребама у пракси, професионалном развоју и напредовању. Сви анкетирани студенти сматрају да је број предмета, као и квалитет њиховог садржаја био задовољавајући. Студенти сматрају да постоји реално оптерећења на овом студијском програмима.

Већина студената (58.3%) сматра да у потпуности или у довољној мери може да примени стечено знање и вештине у радној средини. Студенти сматрају да поменуто усавршавање неће (58.3%) или ће само делимично (33.3%) допринети професионалном напретку, док 8.3% сматра да ће усавршавање допринети професионалном напретку.

Такође, иста комисија је спровела анкетање електронским путем међу послодавцима који запошљавају специјалисте фармације који су завршили специјалистичке академске студије на Универзитету у Београду - Фармацеутском факултету у периоду 2015-2018. године. Анкета се састојала из 15 питања (7 питања отвореног типа и 8 питања затвореног типа).

2. Сврха студијског програма (Стандард 2)

Сврха студијског програма Специјалистичке академске студије - Фармацеутска здравствена заштита је стицање професионалног образовања и стручних знања из области фармацеутске здравствене заштите у примарној, секундарној и/или терцијарној здравственој заштити, која су у сагласности са Националним оквиром за процену компетенција фармацеута усвојеним од стране Фармацеутске коморе Србије 2014. године.

Сврха студијског програма је јасно формулисана и у потпуности су у складу са задацима установе и укључује стицање одговарајућих компетенција и вештина. Сврха и улога студијског програма се односи и на стицање знања и вештина из фармакотерапије, фармакокинетице, интерпретације лабораторијских параметара, адхеренце, интеракција и нежељених реакција лекова ради израде плана фармацеутске здравствене заштите који садржи идентификоване терапијске проблеме пацијента, циљеве терапије, интервенције за решавање проблема, план праћења исхода терапије и саветовање пацијента у циљу спровођења консултативне улоге у пружању рационалне фармакотерапије.

3. Циљеви студијског програма (Стандард 3)

Циљеви студијског програма Специјалистичке академске студије - Фармацеутска здравствена заштита су јасно дефинисани и усклађени са другим програмима и задацима високошколске установе. Постизање исхода учења је повезано са Даблинским дескрипторима.

Посебан значај у студијском програму, Специјалистичке академске студије - Фармацеутска здравствена заштита, има стицање компетенција и вештина у циљевима програма, које су подржане методама извођења наставе, планом методских јединица и избором одговарајућих наставника.

Циљеви студијског програма су усклађени са задацима установе чији се програми налазе у научном пољу медицина и научној области фармација.

4. Компетенције дипломираних студената (Стандард 4)

Савладавањем студијског програма специјалистичких академских студија Фармацеутска здравствена заштита, студент стиче професионално образовање и постаје стручњак за област фармацеутске здравствене заштите, примењује своје знање и вештине како би решио терапијске проблеме пацијента у циљу унапређења квалитета живота пацијента. По завршетку ових студија студент је оспособљен за самосталан рад у области фармацеутске здравствене заштите.

5. Курикулум (Стандард 5)

Специјалистичке академске студије - Фармацеутска здравствена заштита трају 1,5 годину тј. 3 семестра и обухватају 11 наставних предмета. Укупан број ЕСПБ бодова за овај студијски програм износи 90 ЕСПБ (60 ЕСПБ по години студија). Програм је прихваћен од стране Сената Универзитета у Београду (Одлука бр. 61201-3930/3-19 од 13.11.2019). Прилог 5.2 није дат у документацији тј податак је нађен у документу фзз.

Ради се о реакредитацији студијског програма Специјалистичке академске студије - Фармацеутска здравствена заштита које су први пут акредитоване 07.06.2013. године (У прилогу Уверење о акредитацији број 612-00-00729/2013-04).

У првом семестру изучавају се 4 обавезна предмета. У другом семестру такође се изучавају 4 обавезна предмета. Укупан фонд часова активне наставе за прву годину студија износи 600, а полагањем свих испита стиче се укупно 60 ЕСПБ. У другој години (трећем семестру) студија студент похађа два обавезна и један изборни предмет. Студент бира 1 од два изборна предмета. Предмети у другој години студија заједно носе додатних 30 ЕСПБ, са 300 часова активне наставе.

Број часова активне наставе на првој години је 600, а просечан број часова недељно је 21 што је у складу са ЗОВО (студент мора имати најмање 20 часова активне наставе недељно - 600 на годишњем нивоу, а према упутству стандарда највише 30 часова недељно).

На првој години студија од 600 часова, 50% до 60% су предавања, а остало су вежбе и други облици активне наставе тако да је у потпуности испоштована препорука - 300

часова предавања од укупно 600 часова активне наставе. Такође, на завршној години највише 50% је студијски истраживачки рад (120 часова од 300, 44%), а остало су предавања, вежбе и други облици активне наставе (170 од 300, 56%). У овом делу је стандард у потпуности испуњен.

Током посете рецензентска комисија је добила прилоге тражене документације на основу које се може утврдити да су унете исправке и извршена усаглашеност у вези Завршног рада, спецификације предмета "Израда и одбрана завршног рада", као и спецификације предмета "Израда плана фармацеутске здравствене заштите, тумачење лабораторијских параметара и извори информација о лековима".

Што се тиче заступљености различитих група предмета она је усклађу са препорученим процентима 70% стручно-апликативни и 30% теоријско –методолошких предмета.

6. Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма (Стандард 6)

Студијски програм специјалистичких академских студија: Фармацеутска здравствена заштита је усклађен са савременим светским токовима и стањем струке и науке у образовно-научном, пољу медицинске науке и упоредив је са сличним програмима на иностраним високошколским установама, а посебно у оквиру европског образовног простора. Студентима се на тај начин обезбеђује равноправно укључивање у домаће и иностране, мултидисциплинарне стручне и истраживачке развојне пројекте. Програм је усаглашен са:

Факултетом у Абердину, Шкотска (<http://www.rgu.ac.uk/health-professions/study-options/part-time-learning/clinical-pharmacy-practice>), програмом Универзитета у Брајтону, Велика Британија (<https://www.brighton.ac.uk/courses/study/clinical-pharmacy-msc.aspx>), програмом Универзитета у Манчестеру, Велика Британија (<https://www.manchester.ac.uk/study/masters/courses/list/09892/msc-clinical-pharmacy/course-details/#course-profile>).

У прилогу 6.4. је документ Међународног фармацеутског удружења (International Pharmaceutical Federation (FIP)) који обухвата препоруке и усклађеност са одговарајућом добром праксом у европским институцијама.

Показатељи и прилози за Стандард 6. су у потпуности, и на начин који се захтева стандардом, присутни у документацији.

7. Упис студената (Стандард 7)

Постоји усклађеност броја уписаних студената на студијски програм са расположивим могућностима установе. Такође, ВШУ при упису студената на овај студијски програм проверава способности студената које одговарају карактеру студијског програма.

Увидом у текст Стандарда 7. рецензентска комисија констатује да се на специјалистичке академске студије – Фармацеутска здравствена заштита уписују студенти који су претходно завршили Фармацеутски факултет или Медицински факултет. Услови које кандидати морају да испуне предвиђени су Правилником о специјалистичким академским студијама Фармацеутског факултета и Правилником о условима, начину и поступку уписа на други и трећи степен академских студија Универзитета. Позив за упис је јаван и објављује га Универзитет у Београду средствима јавног информисања.

Предност при избору кандидата за упис има кандидат који има већу просечну оцену на претходно завршеним студијама, већу просечну оцену из предмета који су од значаја за ове студије, као и кандидат који ради на одговарајућим стручним пословима – примарна/секундарна/терцијарна здравствена заштита. У тексту конкурса – Прилог 7.1. наводи се да су додатни услови при рангирању: просечна оцена на претходно завршеним студијама, дужина студирања, просечна оцена из предмета од значаја, искуство на одговарајућим истраживачким и стручним пословима. За извођење програма на енглеском језику Установа је предвидела додатне критеријуме у складу са Упуством за студије на светском језику.

8. Оцењивање и напредовање студената (Стандард 8)

Увидом у прилог 5.1. – Књига предмета, можемо закључити да су сви предмети једносеместрални и носе одговарајући број ЕСПБ бодова. Испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита студент може остварити највише 100 поена, од чега 30 за предиспитне обавезе, а 70 на завршном испиту.

У току семестра врши се континуирано праћење рада студента на савладавању појединог предмета и изражава се у поенима, а коначна оцена утврђује се на завршном испиту. Увидом у картон појединих предмета као и у Таб. 8.1. „Збирна листа поена по предметима које студент стиче кроз рад у настави и полагањем предиспитних обавеза као и на испиту“, РК констатује да је стицање одређеног броја ЕСПБ бодова полагањем испита за све предмете студијског профрама САС ФЗЗ идентично (испуњавањем предиспитних обавеза током наставе студент остварује 30 (оцењује се «остало»), а завршни испит у писаној форми бодује се са 70 ЕСПБ. Будући да су као предиспитне обавезе наведене активности: активност у току предавања, практична настава, колоквијуми семинари и остало, рецензентска комисија сматра да је потребно да се упараво овим активностима доделе поени или детаљније објасни шта се оцењује у оквиру «осталих» активности.

Рецензентска комисија истиче да наставне активности релевантне за постизање циља и исхода предмета као и начин провере стеченог знања и вештина у процесу оцењивања треба да чине основе за постизање исхода студијског програма. Из тих разлога начин оцењивања не би требало да буде идентичан за све предмете.

У току посете, чланови тима ВШУ, детаљно су образложили значење „осталих“ активности којима се додељују предиспитни поени, али РК предлаже да ВШУ иста образложења унесе у Књигу предмета.

9. Наставно особље (Стандард 9)

За реализацију студијског програма специјалистичких академских студија Фармацеутска здравствена заштита (САС Ф33) ангажовано је 6 наставника. Теоријску наставу на овом студијском програму изводи шест наставника (сви наставници су запослена са пуним радним временом у Установи), иако је предвиђен број 1,25, чиме су испуњени услови стандарда. На студијском програму САС Ф33 ангажован је један сарадник запослен са пуним радним временом у Установи а предвиђен број 2,1 због чега је 1 доцент ангажован и за извођење практичне наставе. Од укупног броја наставника, четири наставника су са звањем редовног професора, а један наставник је у звању ванредног професора и 1 доцент. Просечно оптерећење наставника на студијском програму је 3,34 часова недељно, а у Установи 6,30 часова недељно. Процент наставе коју држе наставници запослени са пуним радним временом је 100%.

Просечно оптерећење сарадника на студијском програму је 12,40 часова недељно, а у Установи 8,77 часова недељно. Ужа научна област за коју се бирају наставници и сарадници у директној је функцији наставе, тако да је теоријска и практична настава покривена компетентним научним кадром. Тражена документација за све наставнике и сараднике на студијском програму САС Ф33 је комплетна (подаци у Књизи наставника и појединачни документи у табелама у прилозима за сваког наставника и сарадника).

Увидом у Извештај о самовредновању који се налази на сајту ВШУ, може се закључити да Фармацеутски Факултет у Београду спроводи дугорочну политику квалитетне селекције и подстицања младих кадрова, чиме се постиже благовремено и планирано подмлађивање наставног кадра. Поступак избора наставника и сарадника обавља се у складу са Законом о високом образовању и Статутом Факултета. Услови за избор наставника и сарадника утврђују се унапред, јавни су и доступни оцени стручне и шире јавности.

Рецензентска комисија сматра да су за овај студијски програм ангажовани наставници који у потпуности испуњавају стандарде за извођење наставе.

10. Организациона и материјална средства (Стандард 10)

Анализом достављене документације, Фармацеутски факултет је потврдио да у оквиру факултетских капацитета теоријски располаже адекватним простором и техничком опремом за извођење САС Фармацеутска здравствена заштита. Овом студијском програму су намењени 1 амфитеатар, свечана сала, 2 компјутерске лабораторије и 2 наставнички кабинет, укупне површине од 419,99 м². Величина приказаних просторија за овај студијски програм одговарају максималном предвиђеном броју уписаних студената, који износи 44. Наставу је потребно организовати у мањим

групама, како би величина простора прописана стандардом била у сразмери са наведеним бројем студената. Наставном кадру је обезбеђен адекватан радни простор.

За овај студијски програм обезбеђени су адекватни библиотечки ресурси, учила, техничка опрема и помоћна наставна средства за нормално одвијање наставног процеса у оквиру свих наведених предмета и наставних јединица. Студентима су на располагању и сви релевантни онлајн садржаји, као и платформа за е-учење. САС Фармацеутска здравствена заштита покривају 23 примарне библиотечке јединице, од чега 9 релевантних уџбеника, што адекватно одговара захтевима обавезних предмета и изборних блокова на овом студијском програму.

Извештај о самовредновању у оквиру Стандарда 9, 10 и 11 урађен је коректно, објективно и транспарентно, уз истицање како јаких тачака самопроцене, тако и оних слабих, које је потребно унапредити у даљем процесу. Анализа достављене документације, као и провера Извештаја о самовредновању за Стандард 9, потврђују да су сви предмети и наставне области САС Фармацеутска здравствена заштита покривени адекватном минималном литературом, као и да постоје сви предуслови за интензивнији рад на сопственој издавачкој делатности у оквиру Фармацеутског факултета. На тај начин су омогућени сви предуслови за издавање примарног уџбеника за наведени студијски програм на српској језику, а који тренутно не постоји.

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке, према анкети студената, представљеној у достављеној документацији, оцењен је збирно као врло-добар. Оцена је обухватила процену рада студентске службе, библиотеке, рачунарског центра, органа управљања и техничке службе. Иако је за овај студијски програм обезбеђен адекватан наставни кадар, чије је ангажовање у складу са законским оквирима, а што је већ потврђено у претходним сегментима овог Извештаја, приметна су одређена ограничења када је у питању мотивисаност ненаставног кадра. Ненаставни кадар чине 2 техничара, која по својим компетенцијама одговарају захтевима студијског програма. У оквиру SWOT анализе, указано је на недостатак могућности за развој и напредовање ненаставног кадра, што у перспективи може да утиче на квалитет рада са студентима. Такође, истакнута је и могућност унапређења обучености и мотивације ненаставног особља, на чему је потребно перманентно радити.

Током посете Фармацеутском факултету, утврђено је да ова установа располаже свим релевантним просторно-техничким капацитетима, а управа факултета је потврдила настојање да се на располагање овом студијском програму ставе и додатни капацитети. Такође, иако је већина референтне литературе на енглеском језику, сходно самој струци и међународним фармацеутским стандардима, управа факултета је најавила издавање новог примарног уџбеника за овај студијски програм на српском језику током 2020. или 2021. године, у складу са самим потребама студијског програма, а према референтним престижним европским студијским програмима, који су и помогли у креирању курикулума за овај САС програм.

11. Контрола квалитета (Стандард 11)

На основу Извештаја о самовредновању и релевантних прилога у оквиру документације за овај студијски програм, а која се односи на курикулум, наставно особље, оцењивање студената, уџбенике и литературу може се закључити да Фармацеутски факултет Универзитета у Београду располаже ресурсима који обезбеђују спровођење праћења квалитета студијског програма кроз периодичну спољашњу и унутрашњу проверу у дугорочном периоду. Извештаји о самовредновању Фармацеутског факултета у 2008., 2010., 2012., 2015. и 2018. години доступни на интернет страници Факултета. Најновији Извештај о самовредновању (пети по реду) је усвојен је на Наставно-научном већу Факултета у децембру 2018. године и обухвата период од 2015. до 2018. године.

Високошколска установа је уз Извештај о самовредновању доставила одговарајући прилог за Стандард 3. Фармацеутски факултет Универзитета у Београду у потпуности прихвата и користи механизме за осигурање квалитета, садржане у основном стратешком документу – Прилог 1.1 Стратегија обезбеђења квалитета. Прву стратегију одобрио је Савет Факултета, као орган управљања 2007. године, а на предлог органа пословођења (декана Факултета). Ова верзија је ревидирана и усвојена је нова верзија Стратегије 29.10.2012. године. У децембру 2018. године Стратегија је такође ревидирана и усвојена је нова (све Стратегије су доступне на интернет страници Факултета), као и Прилог 1.2 Мере и субјекти обезбеђења квалитета.

Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 1 у складу је са елементима који су наведени у SWOT анализи.

Факултет је остварио добре резултате у периоду од самовредновања 2008. године до последњег самовредновања у децембру 2018. године. Континуитет рада се може сагледати кроз листу извештаја о раду Комисије за обезбеђење квалитета и Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе. Рецензентска комисија је утврдила је да су у процес обезбеђења, праћења, унапређивања, односно развоја квалитета ове ВШУ укључени сви органи (стручни и други) као и организационе јединице, стручне службе ВШУ, као и студенти у складу са одредбама Стратегије обезбеђења квалитета.

Стратегија обезбеђења квалитета Фармацеутског факултета у Београду одражава у потпуности мисију Факултета и директно је повезана са стратешким и оперативним плановима рада. Усмерена је ка унапређивању свих процеса који се односе на квалитет.

За стандард Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета, Установа је приложила: Прилог 2.1 Усвојени документ – Правилник о раду Комисије за обезбеђење квалитета и поступак самовредновања, који је доступан и на интернет страници Факултета.

Рецензентска комисија у вези са Стандардом 2 из Извештаја о самовредновању констатује следеће: У последњих пет година стручни органи Факултета су донели

неколико важних интерних стандарда који су омогућили бољи квалитет појединих процеса, а нарочито процеса наставе. У процесу наставе доминантну улогу имају Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе (КПУКН) која прати наставу на интегрисаним академским студијама и Комисија за праћење и унапређење квалитета последипломске наставе (КПУКПН), која обезбеђује квалитет последипломске наставе. Сви уочени недостаци се отклањају као континуирана активност. Такође, у оквиру система менаџмента квалитетом донето је преко 40 упутстава и стандардних оперативних процедура које регулишу најважније процесе на Факултету, укључујући наставу, праћење регулативе, управљање записима, финансијским документима, отпадом, набавком итд. Такође, Годишњи планови рада и Извештаји о раду Факултета где су садржане све активности Факултета доступни су јавности и налазе се на интернет страници Факултета.

Високошколска установа је уз Извештај о самовредновању доставила одговарајући прилог за Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета - Прилог 3.1. Одлука о именовању Комисије за обезбеђење квалитета, који је доступан и на интернет страници Факултета. Поред Комисије за обезбеђење квалитета, главни носиоци квалитета у области наставе су КПУКН у чијој је ингеренцији настава на основним студијама и КПУКПН, у чијој је надлежности квалитет специјалистичких и докторских студија. Ове две комисије су израдиле документ: Планирање, припрема и реализација наставе, где су дефинисана правила, надлежности и документација која се односи на све кораке у реализацији наставе.

Факултет има реалне показатеље да је испунио стандарде и поступке за обезбеђење квалитета високошколских установа. Резултате досадашњих активности на разради стандарда, имплементацији и евалуацији предузетих мера и поступака за обезбеђење квалитета рада Факултета, РК оцењује успешним, јер ВШУ има постављене стандарде квалитета и утврђене надлежности појединих субјеката у систему обезбеђења квалитета.

Увидом у приложену документацију може се закључити да је у претходном периоду Фармацеутски факултет Универзитета у Београду остварио значајне резултате у реформи наставног процеса у смислу дефинисања стандарда квалитета и усвајање процедура обезбеђивања квалитета наставног процеса. Подаци из приложене документације указују да се контрола квалитета наставног процеса спроводи од стране КПУКН и КПУКПН и обухвата контролу регуларности термина извођења наставе предвиђених планом и програмом, контролу квалитета излагања програмске материје и метода извођења наставе. Факултет задовољава захтеве овог стандарда кроз следеће показатеље:

- Веома компетентни и мотивисани наставници
- Активно учешће студената у наставном процесу
- Процедура и правила полагања испита, континуитет у раду студената и оцењивању

- Планови, програми и распореди nastave јавно доступни на интернет страници
- Нове, савремене метода у извођењу nastave (e-learning учење-Moodle обуке наставника и сарадника)
- Прецизна евиденција о савладаним вештинама
- Уведени тестови ретенције знања
- Термини за консултације код сваког наставника
- Постојање е-сервиса за студенте, преко којих могу да пријављују испите, попуњавају анкете, имају увид у своје положене испите, примају информације из Одсека за наставу и студентска питања, као и од продекана за наставу.

За процену Стандарда 6: Квалитет научно-истраживачког уметничког и стручног рада, рецензентска комисија констатује да Фармацеутски факултет непрекидно ради на подстицању, обезбеђењу услова, праћењу и провери резултата научноистраживачког и стручног рада и на њиховом укључивању у наставни процес и у свом раду остварује јединство образовног, научноистраживачког и професионалног (стручног) рада. Високошколска установа је у Извештају о самовредновању доставила одговарајуће податке који се односе на број и врсту научноистраживачких пројеката у 2015, 2016. и 2017. години: Пројекти основних истраживања МПНТР, носилац Факултет-12; Пројекти технолошког развоја МПНТР, носилац Факултет -3; Пројекти билатералне сарадње, носилац Факултет -8; Пројекти, носиоци друге НИО -32; Међународни пројекти (Ерасмус, Цепус...) -4; COST -16. Велики број наставника и сарадника Факултета је укључен у реализацију пројеката и то: 134 наставника и 33 младих истраживача студената докторских академских студија.

Број публикованих радова у међународним часописима за период (2015-2017) износи укупно 616 и то: 165 радова у 2015, 219 у 2016. години и 232 рада у 2017. години, што је више него у претходном трогодишњем периоду. Посебно је од великог значаја чињеница да наставници Факултета све више објављују радове у категорији часописа M21a. са високим импакт фактором (већи од 15). Сви наставници имају Хершов (Х) индекс већи од 2. Хершов (Х) индекс наставника се повећава сваке године, што говори о изузетно посвећеном и квалитетном наставничком кадру.

Знања до којих Факултет долази спровођењем одређених научних, истраживачких и професионалних активности активно се укључују у постојећи наставни процес. Резултати истраживања се имплементирају у студијске програме Факултета на интегрисаним академским студијама, специјалистичким студијама и докторским академским студијама. На Факултету постоји велики број изборних предмета на свим нивоима студија, који су директно проистекли на основу научно-истраживачког рада, као и потреба евидентираних у пракси.

Рапидни пораст квалитета научно-истраживачког рада на Фармацеутском факултету, постигнут последоих година, допринео је позиционирању Универзитета у Београду на Шангајској листи.

Факултет подстиче и пружа помоћ запосленима да се укључе у реализацију истраживачких пројекта у земљи и иностранству (да се прошири сарадња, садржај и квалитет) чија средства обезбеђују Министарство и Факултет. Подстицајне активности се спроводе објављивањем извештаја о броју публикованих радова наставника и сарадника на крају сваке календарске године, као и о броју наставника и сарадника који су активно учествовали у раду у истраживачким институцијама у иностранству и броја награда за остварене резултате у земљи и иностранству. Факултет стимулише младе истраживаче организовањем годишњег конкурса и додељивањем награде за најбољи научноистраживачки рад.

Установа је приложила документацију која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета. Улога студента у процесу обезбеђења квалитета на Факултету остварује се кроз активно учешће студената у раду бројних комисија. Улога студената у самовредновању и провери квалитета је веома добра, нарочито у погледу заступљености студената у различитим телима и комисијама чији је делокруг рада повезан са процесима праћења и унапређења квалитета наставе на високошколској установи. Студенти су чланови следећих комисија: Комисије за обезбеђење квалитета и поступак самовредновања (заступљеност 11%), Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе (29%), Дисциплинске комисије (33%), Комисије за организовање и спровођење поступка студентског вредновања (40%), Комисије за доделу додатних ЕСПБ (67%), Етичке комисије (20%). О учешћу студената у унапређењу квалитета наставних планова говори и чињеница да су у састав радних група за акредитацију оба студијска програма, које су образоване 2017. године такође ушли студенти, при чему су чинили више од 20% чланства радних група за оба студијска програма. У састав КПУКПН која је образована 2014. године ушли су и студенти последипломских студија (27%) чиме су и студенти овог вида студија добили прилику да учествују у обезбеђењу квалитета на Факултету. Већа година чине, поред наставника и сарадника, по два студента са сваке године студија, што је дефинисано Статутом Факултета. У састав Савета Факултета такође улазе студенти (4 студента). Студенти су укључени у све процесе наставе и преко Студентског парламента, што је дефинисано Статутом Факултета. Студент продекан и председник Студентског парламента редовно присуствују седницама Наставно-научног већа, а при расправљању, односно одлучивању о питањима која се односе на осигурање квалитета наставе, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање ЕСПБ, у раду Већа учествује 20% представника студената, које бира Студентски парламент што је дефинисано Статутом Факултета.

Студенти су заступљени у свим сферама управљања и одлучивања на Факултету, у складу са Законом о високом образовању и Статутом Факултета. Учешће студената у оцени услова и организације студијских програма обезбеђено је и кроз студентске анкете којима се процењују услови студирања и рад стручних служби Факултета, а које

попуњавају како активни студенти интегрисаних академских, специјалистичких и докторских академских студија, тако и свршени студенти при добијању дипломе. Инфраструктура за студенте испуњава све захтеве који су постављени за високошколске институције.

Високошколска установа је доставила потребну документацију која је тражена у оквиру Стандарда 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета. Увидом у достављену документацију и сајт Факултета посвећен самовредновању, закључује се да Фармацеутски факултет Универзитета у Београду има успостављен систем обезбеђења квалитета.

У оквиру Фармацеутског факултета постоје, како систематско праћење, тако и периодична провера квалитета. У складу са Законом о високом образовању, утврђена је обавеза самовредновања сваке три године. За све области у којима се врши самовредновање, Факултет је обезбедио све потребне податке и одговарајућу инфраструктуру, која се може видети из самог Извештаја о самовредновању, који обилује подацима добијеним из различитих извора: стручних служби Факултета које обављају стручне, административне и техничке послове; руководства Факултета; шефова организационих јединица; наставника и сарадника; руководиоца научноистраживачких пројеката, Студентског парламента и студентских организација.

Систематско праћење се великим делом обавља кроз евалуацију педагошких, научних и стручних резултата приликом избора у звање наставника и сарадника. Параметри наставе се такође систематски евалуирају, као што су пролазност на испитима на нивоу предмета, односно године, која се обавља најмање два пута годишње. У систематску проверу су укључени и студенти кроз редовно спровођење студентских анкета. У циљу систематског праћења врше се обиласци катедри (предмета и наставних база) у циљу директне провере регуларности извођења наставе, провере документације, праћења примедби студената, наставника и сарадника.

Подаци који су потребни за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања прикупљају се и обрађују систематски, а постоје и повратне информације од послодаваца односно бивших студената о компетенцијама дипломираних студената.

Фармацеутски факултет Универзитета у Београду је документовао да поседује потребне ресурсе за спровођење зацртаних стратешких циљева у области квалитета и да је опредељење установе за изградњу организационе културе квалитета евидентно.

Довољно пажње је посвећено постизању кључних одредница у рангирању ове ВШУ у европском образовном и европском истраживачком простору.

12. Студије на светском језику (Стандард 12)

Факултет је за потребе акредитације поднео превод свих стандарда, додатак дипломи, књигу предмета и књигу наставника и на енглеском језику. Наставници и сарадници имају одговарајуће сертификате о нивоу знања језика или сертификате о

студијском боравку што их чини компетентним за извођење наставе на енглеском језику. Факултет обезбеђује и адекватан број библиотечких јединица на енглеском језику. Службе које раде са студентима су оспособљене за давање услуга на светском језику. Планови наставе, распоред часова и остале потребне информације у вези са извођењем наставе доступне су студентима на платформи за електронско учење, као и на огласној табли Катедре за фармакокинетику и клиничку фармацију.

Административна документација се издаје на обрасцу који је штампан двојезично, на српском језику ћириличним писмом и на енглеском језику. Студенти који уписују студије на енглеском језику морају да приложе сертификат који је еквивалентан Cambridge Advanced Certificate in English или IELTS о познавању енглеског језика. Програм специјалистичких академских студија студент могу уписати и студенти уколико су средњу школу или факултет похађали на енглеском језику. Захтеви о познавању језика наводе се у конкурс за упис специјалистичких студија. Процену испуњености услова за студирање на енглеском језику врши Комисија за последипломску наставу – специјалистичке студије у сарадњи са Прореканом за последипломску наставу и континуирану едукацију и студентском службом. (прилог 12. 5)

Сертификате за познавање енглеског језика Установа је доставила за све ангажоване наставнике углавном у форми потврда о одржаним предавањима на страном језику.

Препоруке

- **предлог мера за отклањање уочених слабости**

Препоручује се Фармацеутском факултету Универзитета у Београду да:

- да настави са континуираним праћењем квалитета студијских програма;
- да успостави процедура за прикупљање података од садашњих и бивших студената, послодаваца, Министарства здравља и стручних удружења;
- да успостави ближу сарадња са послодавцима у циљу добијања информација о потребама тржишта за одређеном области знања и вештина;
- да успостави организационе могућности за одвијање дела наставе на клиникама у циљу решавања примера из праксе.

Имајући у виду да је високошколска установа испунила стандарде за акредитацију студијског програма **САС Фармацеутска здравствена заштита (на српском и енглеском језику)**, прописане Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма, одлучено је као у диспозитиву.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Достављено:

- високошколској установи
- архиви

Проф. др Ана Шијачки